

Kunnskapsdepartementet

Uttale til forslag til ny generell del av læreplan for grunnopplæringa

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støttar i hovudsak dokumentets innhald. Framlegget til overordna del av ny læreplan er eit meir komprimert dokument enn den gjeldande generelle delen. Det er ein styrke for dokumentet av den er meir oversiktleg og inndelt i hovudpunkt. Den omtalar sentrale verdiar og prinsipp som skal gi føringar i arbeidet med fagfornyninga og læreplanar for fag.

Kravet til skulane er meir tydeleggjort i framlegget ved at uttrykket «Skulen skal.....» er brukt, og slik sett er forpliktande i skulane sitt arbeid med planlegging og gjennomføring. Framlegget til generell plan omtalar på ein god måte grunnsynet som skal vere utgangspunkt for pedagogisk praksis i skulen. Vi har kommentert einskilde tema nærare:

- Verdigrunnlaget er tydeleg formulert og at det er grunnlaget for vårt demokrati. Vi støttar at det alltid skal takast omsyn til elevens beste og at læraren skal bruke sitt profesjonelle skjønn slik at individuelle og fellesskapet sine verdiar vert balanserte.
- I framlegget går det fram at opplæringa skal sikre at elevane blir trygge språkbrukarar, og at dei utviklar sin språklege identitet. Utviklinga av eit felles språk er ein føresetnad for at samfunnet skal fungere.

Vi saknar at det ikkje er nemnt at landet har to likeverdige skriftspråk – nynorsk og bokmål. For mange er identitet og fellesskapet knytt til nynorsk skriftspråk. Nynorsk er spesielt viktig for å oppretthalde det språklege mangfaldet. Vi etterlyser difor omtale av nynorsk som ei viktig målform og dialektbruk som ein del av det språklege mangfaldet.

- Kritisk tenking og etisk medvit er viktige eigenskapar som elevane må utvikle som ein del av opplæringa. Deler av skildringane av eigenskapane verkar utydelege og Vi meiner det bør presiserast tydelegare kva ein legg i dei ulike omgrepa som er omtala i kapitlet.
- Vi meiner det er svært viktig at miljømedvit, respekt for naturen og naturglede vert så sterkt vektlagt i framlegget og at dette vert vidareført i læreplanar for fag. Det vil vere avgjerande for framtida at elevane får kunnskap og erfaring med klimaendringar og globale miljøutfordringar og korleis dei sjølve kan bidra til endringar til beste for naturen og miljøet.

- Prinsippa for læring og utvikling skal ha fundament i danning, heilskapleg kompetanse og sosial læring. Vi støttar den breie tilnærminga for prinsipp for læring og utvikling som den overordna delen legg opp til.
Innhaldet i opplæringa må utvikla seg i tråd med endringane i samfunnet og tilpassing til arbeidslivet sitt behov for kompetanse.
Den faglege læringa kan ikkje skiljast frå sosial læring. Skulen som arena for utvikling av sosial kompetanse vil i endå større grad vere viktig for fellesskapet.

Vi støttar at planen har stor merksemd på fagleg læring som ein sentral del av skulen sine oppgåver. Det er positivt at planen legg opp til utvikling og styrking av grunnleggjande ferdigheiter, sosial læring, digital dømmekraft og kompetanse.

Vi støttar at den nye overordna delen signaliserer at dei nye læreplanane skal leggje til rette for djupnelæring innanfor faga.

Tre tverrfaglege tema, folkehelse og livsmeistring, demokrati og medborgarskap og berekraftig utvikling, er framheva som emne som skal arbeidast med på tvers. Det er svært positivt at folkehelse/livsmeistring og berekraftig utvikling får større merksemd i planen.

Vi meiner at dei tverrfaglege emna må konkretiserast tydeleg i utarbeiding av fagplanane, og gjerne verta knytte til einskildfag som får eit større ansvar enn andre for gjennomføringa av dei tverrfaglege tema.

Dei nye læreplanane i fag skal utvikle kompetanse både i høve kunnskap, ferdigheiter og haldningar slik det kjem fram i det nye kompetanseomgrepet. Vi er av den meining at dette bør føre til at nye vurderingssystem må utviklast.

- Profesjonsfellesskap og skoleutvikling er eit nytt og svært viktig delkapittel. Dette understrekar kor viktig det er å samarbeide slik at ein fremjar ein felles deling- og læringskultur. Dette forpliktar skular til skuleutvikling på tvers av skular og ikkje minst fremjar eit godt samarbeid mellom skule og heim. Vi meiner at det i endå større grad bør gjerast klart at dette er både eit leiaransvar og eit ansvar for alle tilsette på skulen.

Med helsing

John Ole Vange
utdanningsdirektør

Karstein Fardal
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikkje underskrift.